

Vuonna 1924 tammikuun

N° 5.

12 päivänä kokoontuivat E-

duskunnan Pankkivaltuusmie-

het, puheenjohtaja Lavoni-

us, herrat Nevanlinna, Tan-

ner, Wuolijoki, af Forselles sekä varamies Auer.

Lisäksi olivat läsnä
nimitetty
Johtokunnan puheenjohtaja
Ryti ja jäsenet Gråsten,
af Heurlin ja Broms.

16 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvaan kuun 11 päivänä lähettämä kirjelmä n° 5 (Liite 7).

Puheenjohtaja ilmoitti kolmen pankkivaltuusmiehen käsitelleen asiaa ja selosti tällöin asiasta aiheutuneen keskustelun (Katso kolmen pankkivaltuusmiehen kokouksen pöytäkirjaa 12/1).

Lyhytaikainen
ulkom. luotto.

Lisäksi ilmoitettiin, että herra Broms oli ollut suullisissa neuvotteluissa Stockholms Enskilda Bank'in kanssa vakuutta koskevan kohdan poistamisesta lainaehdoista. Mutta oli tällöin käynyt selville, että laina ei ole saatavissa ilman vakuutusta, koska Lontoossa yleensä on tämän tapaisista ulkomaisista lainoista asetettu vakuuksia. Enskilda Bank'in Suomen Pankille aikaisemmin järjestämästä luotosta tulisi Enskilda Bank'in oma osuus sisäl-

tymään tähän uuteen luottoon, muu osa aikaisempaa luottoa lakkaisi.

Herra Broms selosti valuuttatilannetta. Valuuttatilanne.

Kun dollarin kurssi koroitettiin Smk:aan 40:50, asettui spekulatsioon nähtävästi sille kannalle, että Smk. tulisi edelleen huononemaan, koskapa tunti-tiliikkeet ostivat suurehkoja määriä valuuttoja ja vientiliikkeet taas säilyttivät valuuttojaan. Ulkomailla jatkettiin Suomen markkojen realisoimista ja tšekäläiset pankit ostivat valuuttoja varastoon. Joulukuun puoliväliin oli valuuttavarasto kulunut alle 500 miljoonan markan. Siihen aikaan saatiin yhdelle Suomen Pankin asiakkaista suurenpuoleinen ulkomainen luotto, joka lisäsi valuuttavarastoa. Tämä ynnä viime aikoina toimeenpantu dollarikurssin alentaminen ovat muuttaneet aseman. Aikaisemmin myytiin valuuttoja keskimäärin 5 miljoonan markan edestä päivässä. Mutta dollarikurssin käännyttyä alenevaan suuntaan alkoi Pankkiin tulla valuuttoja. Kuluhan kuun 7 päivänä saatiin ostaa 14 miljoonaa mk. Kokouspäivänä oli ostettu 22 milj. mk. Viikon aikana oli saatu myydyn määrän yli ostaa kaikkiaan n. 110 miljoonan markan edestä valuuttoja. Valuut-

tavarasto oli noussut 708 à 710 miljoonaan markkaan. Looritilit olivat luultavasti jonkin verran lisääntyneet. - Viimeinen tieto osoitti, että Smk. on Tukholmassa 5 äyriä korkeammalla kuin täällä. Alisti tämän johdosta harkittavaksi, eikä olisi syytä alentaa dollarikurssia enemmän, jotta Smkoihin kohdistuva ostohalu loppuisi.

Asiassa syntyneessä keskustelussa

Herra Gråsten ilmoitti, että Johtokunta haluaa edelleen alentaa dollarin kurssia, mutta hyvin varovaisesti. Samalla puhuja huomautti, että Johtokunta ei ollut ottanut lopullista kantaa ulkomaisen luoton ottamiseen nähden ja että asiassa liikuttiin laillisen toimivaltuuden rajoilla. Vuoden 1895 ohjesäännön mukaan oli maan hallituksella valta Pankkivaltuusmiesten ehdotuksesta taata enintään kymmenen miljoonan markan suuruinen ulkomainen laina tai krediitti, mikä otettaisiin valtiovaraston puolesta ja annettaisiin Suomen Pankille. Vuoden 1914 valtiopäiville annetussa Hallituksen esityksessä Suomen Pankin ohjesäännön 18 ja 19 §:n muuttamisesta toisin kuuluviksi oli tämä kohta jätetty pois. Eduskunnan vastauksessa Halli-

tuksen esitykseen olevissa perusteluissa Eduskunta huomautti, että Suomen Pankilla nyttemmin nauttimansa suuren luottamuksen ja hyvän maineensa nojalla kyllä oli mahdollisuuksia ilman Hallituksen apuakin hankkia ulkomailta tarpeen tullen varoja kassan vahvistamiseksi. Puhuja piti lainaa suotavana, mutta lopullisia ehtoja harkittaessa oli ne koetettava saada kohtuullisiksi.

Herra Broms piti luottoa valuuttapolitiikan kannalta ehdottomasti välttämättömänä. Vakuus sisältyi luottoehtoihin ainoastaan siitä syystä, että osa luotosta voitaisiin saada Englannista.

Herra Tanner epäili luoton ottamista. Valuuttoja kyllä puhujan mielestä tarvittaisiin; 1500 miljoonan valuuttavarasto ei olisi liikaa. Puhuja oivalsi myöskin, että tällaista valuuttavarastoa ei saada viennistä, vaan oli se hankittava lainoilla. Mutta nyt ehdotetun luoton ehdot olivat puhujasta vastenmielisiä. Niinpä luotosta, joka tavallaan oli valtiolaina, aiottiin nyt ensi kerran antaa vakuus. Tähän oli huomautettu, että muutkin maat olivat sellaisen antaneet. Puhujan mielestä ei meillä kuitenkaan ollut sellaista hätää, ettei voitaisi yrit-

tää saada lainaa valtakunnan ja Pankin arvolle sopivammalla tavalla. Toinen vastenmielinen kohta lainaehtoissa oli puhujan mielestä kaksinkertainen provisio, joka voisi tämän vuoden kuluessa nousta 10 miljoonaan markkaan. Se oli liian kallis maksu luotosta, jota tuskin tultaisiin käyttämään, vaan joka jäisi koskemattomaksi reserviksi. Kolmas epäilyttävä seikka oli ehdoissa oleva kohta, jonka mukaan Suomen Pankki oli velvollinen maksamaan velkansa lainanhankkijan tahdon mukaan joko kruunuissa, punnissa tai dollareissa. Ehkä käytetty luotto voitaisiin näinollen vaatia Suomen Pankilta toisessa valuutassa kuin ^{missä} ~~se~~ oli otettu ja siten pakottaa Pankki maksamaan kurssiero. Puhuja ehdotti, että odotettaisiin kesään saakka, jolloin luultavasti joudutaan välittömiin kosketuksiin muiden maiden pankkipiirien kanssa ja voidaan kenties saada lainaa paremmilla ehdoilla.

Herra Lavonius oli sitä mieltä, että kysymyksessä oleva luotto antaa Suomen Pankille voimaa noudattaa valuuttapoliittista ohjelmaansa. Ja tämä oli puhujan mielestä ratkaiseva seikka, sillä sellaisia moraalisia tappioita, kuin syksyllä sat-

tui, ei saisi enään tulla. Puhuja huomautti, että nykyinen valuuttavarasto, 700 milj. mk., vastaa vain parin kuukauden tuontiylijäämää, joten laina on erittäin tarpeellinen. Provisio voidaan ansaita takaisin oikealla valuuttapolitiikalla. Puhuja ei uskaltanut luottaa siihen, että saadaan laina silloin, kun sitä kipeästi tarvitaan. Parempi ottaa luotto nyt, elleivät lopulliset ehdot osoittautuisi kovin ankariksi.

Herra Nevanlinna, yhtyen herra Lavoniuksen mielipiteeseen, huomautti olevansa valmis suostumaan melko ankariinkin ehtoihin, sillä luotto on Suomen Pankille siksi tärkeä.

Herra Wuolijoki olisi ollut halukas odottaa kuukauden päivät, ennenkuin asia ratkaistaisiin. Mutta koska se ei käynyt päinsä, niin katsoi hän olevansa pakoitettu hyväksymään Johtokunnan ehdotuksen. - Katsoi, ettei markan arvoa pitäisi nyt nopeasti parantaa.

Siihen nähden, että asiasta keskusteltaessa Pankkivaltuusmiesten kesken oli lausuttu erilaisia mielipiteitä, toimitettiin äänestys, jolloin

Herra Auer katsoi, että Pankkivaltuusmiesten

on valtuutettava Johtokunta ottamaan 24,000,000 Ruotsin kruunun suuruinen krediitti yhdeksi vuodeksi kuluvan kuun 15 päivästä lukien Johtokunnan kirjelmästä ilmenevillä ehdoilla:

Herrat af Forselles ja Wuolijoki yhtyivät kumpikin vuoroonsa herra Auerin mielipiteeseen;

Herra Tanner epäili puheenaolevan luoton ottamista;

Herrat Nevanlinna ja Lavonius yhtyivät kumpikin vuoroonsa herra Auerin mielipiteeseen, joka siis oli tullut Pankkivaltuusmiesten päätökseksi.

(Kirjelmä 4.)

Tämän jälkeen otettiin käsiteltäväksi vastainen valuuttapolitiikka.

Herra Lavonius lausui olevansa sitä mieltä, että dollarin kurssia olisi nyt alennettava melkoisesti. Olisi asetettava dollarin kurssille alin raja ja sitä määrättäessä pidettävä silmällä devalvatiopistettä. Puhuja ehdotti, että Pankkivaltuusmiehet lähettäisivät Valtioneuvostolle kirjelmän, jossa Hallitusta pyydetäisiin asettamaan komitea rahanuudistusta valmistelemaan ja jonka perusteluis-

sa mainittaisiin, että markan kotimaiseen ostokyk-
kyyn nähden oli viime keväänä vallinnut dollarin
kurssi sopiva devalvatiopiste, mutta että Pankin
syksyllä muutettua kurssitasoa, oli syytä etsiä so-
pivaa pistettä korkeammalta. Samalla voisi maini-
ta, että tällaiseksi pisteeksi näyttää nykyisissä
olosuhteissa sopivan dollarin kurssi 37:31, jolloin
Ruotsin kruunu tai sen puolikas sopisi uudeksi ra-
hayksiköksi ja devalvationsuhde tulisi hyvin yksin-
kertaiseksi. Tällaisella julkilausumalla annettaisiin
spekulatsiolle suuntapiste, joka edistäisi markan ar-
von vakiinnuttamista. Siksi kuin usko rahamme arvon
vakaantumiseen lujittuu, tulisi dollarin kurssin liik-
kua 39 markan tienoilla. Vakaantumisen tapahtuttua
tulisi myyntikurssi arvatenkin liikkumaan kahden puo-
len 38 mk:an. - Puhuja puolsi Johtokunnalle oikeutta
alentaa dollarin kurssia hiljalleen alle 40:--. Ale-
nemisen tulisi kuitenkin tapahtua niin varovaisesti,
ettei taittokohtaa synny ennenkuin devalvatiopistes-
tä on Pankin ulkopuolellakin muodostunut varma käsi-
tys.

Herra Wuolijoki katsoi, että kysymys val-
tuuden antamisesta Johtokunnalle alentaa dollarin kurs-

siis alle 40 markkan olisi lykättävä viikon ajaksi.

Herra Broms huomautti, että kysymys voitulla tärkeäksi, heti kun uusi luotto on saatu.

Herra Tanner kannatti dollarin kurssin varovaista alentamista. Jos luotto saadaan, voi olla syytä alentaa hiukan nopeammin.

Koska Pankkivaltuusmiesten kesken oli ilmaantunut eri mieliä siihen nähden, oliko kysymys dollarin kurssin alentamisesta nyt ratkaistava, toimitettiin äänestys, jolloin

Herra Auer katsoi, että kysymys oli nyt ratkaistava;

Herra af Forselles yhtyi herra Auerin mielipiteeseen;

Herra Wuolijoki katsoi, että kysymys olisi lykättävä noin viikon ajaksi;

Herrat Tanner, Nevanlinna ja Lavonius yhtyivät kukin vuoroonsa herra Auerin mielipiteeseen, joka siten oli tullut Pankkivaltuusmiesten päätökseksi.

Koska asiasta keskusteltaessa Pankkivaltuusmiesten kesken oli ilmaantunut eri mieliä siihen

nähdän, mikä toistaiseksi olisi asetettava dollarin kurssin alimmaksi rajaksi, toimitettiin äänestys, jolloin

Herra Auer katsoi, että dollarikurssi nykyisissä oloissa saattoi, liikkuen Smk:n 40:50 ja 39:50 välillä, laskea aina viimeksimainittuun määrään saakka;

Herra af Forselles yhtyi herra Auerin mielipiteeseen;

Herra Wuolijoki katsoi, että dollarikurssi nykyisissä oloissa saattoi laskea ainoastaan Smk:aan 40:-;

Herrat Tanner ja Nevanlinna yhtyivät kumpikin vuoroonsa herra Auerin mielipiteeseen;

Herra Lavonius katsoi, että dollarikurssi saattoi nykyisissä oloissa laskea Smk:aan 39:-.

Pankkivaltuusmiesten päätökseksi oli näinollen tullut herra Auerin mielipide.

Lisäksi Pankkivaltuusmiehet päättivät, että jos herää kysymys dollarikurssin alentamisesta tätä enemmän, on uusi neuvottelu Johtokunnan ja Pankkivaltuusmiesten kesken pidettävä. (Kirjelmä 5.)

17 §.

Esiteltiin Johtokunnan kuluvaan kuun 5 päivänä lähettämä kirjelmä n° 1 (Liite 5).

Ylim. vaihtokassanhoitajan käsikassa ja palkka.

Puheenjohtaja ilmoitti kolmen pankkivaltuusmiehen vahvistaneen Johtokunnan ehdotuksen mukaisesti ylimääräisen apulaisvaihtokassanhoitajan käsikassan Vaasan konttorissa 100,000 markaksi.

Pankkivaltuusmiehet päättivät Johtokunnan ehdotuksen mukaisesti myöntää ylimääräisen apulaisvaihtokassanhoitajan palkkaamiseksi Pankin Vaasan konttoriin vuodeksi 1924 25,000 markkaa. (Kirjelmä 6.)

18 §.

Esiteltiin Johtokunnan viime lokakuun 9 päivänä lähettämä kirjelmä n° 52 (Liite 8) ynnä sitä seurannut Valtiovarainministeriön Johtokunnalle lausunnon antamista varten lähettämä komiteamietintö pankkiiri- ja pörssitoimintaa koskevasta lainsäädännöstä sekä Johtokunnan asiasta antama lausunto.

Lausunto pankkiiri- ja pörssitoim. kosk. lainsäädännöstä.

Puheenjohtajan tehtyä selkoa puutteista, joita hänen käsityksensä mukaan komitean ehdotuksissa on, päättivät Pankkivaltuusmiehet panna asian pöy-

dälle otettavaksi käsiteltäväksi, kun Pankkival-
tuusmiehille esitellään promemoria puheenjohtajan
muistutuksista.

Vakuudeksi:

K. N. Rautala